

своєрідності та оригінальності творчого методу К. Воннегута та інших письменників-прозаїків, чия поетика комбінується з сатирою та іронією.

Література

- Беляков А. А. Объем и содержание категории комического / А. А. Беляков // Стереотипы лингвокультуры : коллективная монография; отв. Ред. М. В. Пименова. – К. : Изд-ий дом Д. Бурого, 2013. – С. 90-103.
- Габидуллина А. Р. Основы речевой коммуникации : учеб. пособие / А. Р. Габидуллина, М. В. Жарикова. – Горловка : Изд-во Горловского гос. пед. ин-та иностр. яз., 2005. – 282 с.
- Дмитрук В. В. Творчество К. Воннегута: социально-критические тенденции, жанр, поэтика : дис. ... канд. филол. наук : 10.01.05 / Виктор Владимирович Дмитрук. – К., 1984. – 202 с.
- Колесниченко Е. Л. Парадокс в идиостиле М. М. Жванецкого : монография / Е. Л. Колесниченко. – Днепропетровск : Литограф, 2015. – 210 с.
- Песоріна Л. М. Мовні засоби створення комічного ефекту в коротких оповіданнях (на матеріалі творів О. Генрі, Е. Кестнера, А. П. Чехова) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство» / Л. М. Песоріна. – Донецьк, 2006. – 20 с.
- Подкоритова О. П. Поетика сатири в романах Курта Воннегута / О. П. Подкоритова // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – Вип. 52. Філологічні науки. – С. 207-213.
- Санников В. З. Русский язык в зеркале языковой игры / В. З. Санников. – М. : «Языки русской культуры», 1999. – 544 с.
- Сухих С. А. Прагмалингвистическое моделирование коммуникативного процесса / С. А. Сухих, В. В. Зеленская. – Краснодар : КГУ, 1998. – 160 с.
- Титаренко І. Л. Специфіка художнього світу Курта Воннегута : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.04 «Література зарубіжних країн» / І. Л. Титаренко. – Дніпропетровськ, 2000. – 20 с.
- Hymes D. Models of the Interaction of Language and Social Life / D. Hymes // Directions in Sociolinguistics : the Ethnography of Communication. – New York : Holt, Rinehart and Winston, 1972. – PP. 35-71.
- Vonnegut C. Palm Sunday. Welcome to the Monkey House / C. Vonnegut. – Random House UK, 1994. – 281 p.

УДК: 821.111:82-31

ВИШНИЦЬКА Я. С.

(Запорізький державний медичний університет)

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОЛЬОРОНІМІВ У РОМАНАХ ДЕВІДА МІТЧЕЛЛА “THE CLOUD ATLAS”, “BLACK SWAN GREEN”, “NUMBER NINE DREAM”

У статті розглядаються кольороніми у романах Девіда Мітчелла та їх особливості. Ми зосереджуємо увагу на індивідуально-авторських кольоронімах, які автор вживає у текстах, звертаємося до структурних особливостей та типів, розглядаємо стилістичні характеристики та семантичне значення. Звертаємо увагу на кольори які найбільше та найменш часто вживаються автором у романах.

Ключові слова: кольороніми, первинна та вторинна номінація, ахроматичні та хроматичні кольороніми, функції кольоронімів, частотні кольороніми

Вишницкая Я. С. Особенности репрезентации колоративов в романах Дэвида Митчелла “The Cloud Atlas”, “Black Swan Green”, “Number Nine Dream”. В статье рассматриваются колоративы в романах Дэвида Митчелла и их особенности. Мы сосредоточим внимание на индивидуально-авторских колоративах, которые автор употребляет в текстах, обратимся к структурным особенностям и типам, рассмотрим стилистические характеристики и семантическое значение. Выделим также какие цвета наиболее и наименее часто употребляются автором в романах.

Ключевые слова: колоративы, первичная и вторичная номинация, ахроматические и хроматические колоративы, функции колоративов, частотные колоративы

Vishnitska Ya. S. Peculiarities of Coloratives' Representation in David Mitchell's Novels “The Cloud Atlas”, “Black Swan Green”, “Number Nine Dream”. It should be emphasized that the colour has always been important in human life and has a great influence in all spheres of our life. Every colour has psychological influence on us, therefore it is widely used in commerce and advertising. It has been studied for a long time by different sciences such as linguistics, philosophy, psychology, ethnology, culturology, ethnolinguistics and psychosemantics. Every colour has own meaning and semantics, every nation and nationality has their own interpretation and meaning for the same colour. In this article we study the coloratives in David Mitchell's novels and its characteristics. We also concentrate our attention on individual coloratives, which the author uses in his texts, we take into consideration their structural characteristics and types, stylistic features and semantic meaning. The special attention we pay to the nominations of colours frequently used by the author in his novels. David Mitchell who received the title of the "Best Young British Writer" always emphasizes in his interviews the fantastic origin of his creativity which is the main reason for his novels' success. The coloratives occur frequently in his texts and they always have a special function, they are used to attract the reader's attention and to interest him. When the author uses certain coloratives, he tries to picture some character or some atmosphere as bright and understandable as he can and the way it is in his mind. It is important that there are many original coloratives which help to reveal the features of the author's style and the author's purpose.

Key words: coloratives, the primary and secondary nomination, achromatic and chromatic coloratives, functions of the coloratives, frequency coloratives.

Мета даної статті – розглянути особливості репрезентації кольоронімів у трьох найвідоміших романах Девіда Мітчелла “The Cloud Atlas”, “Black Swan Green”, “Number Nine Dream”. **Завдання** дослідження – представити прагматичну, семантичну та стилістичну характеристики кольоронімів у романах, визначити, до яких кольоронімів найчастіше звертається автор, які неологізми вживає і з якою метою. **Предметом** дослідження є всебічна характеристика кольоронімів у романах Девіда Мітчелла. **Об’єкт** – кольороніми у романах та їх функціональна, семантична та стилістична характеристики.

Колір завжди мав важливе значення в культурі та житті людини, що пов’язано з його відношенням до філософського та естетичного пізнання світу. У зв’язку з цим, питання кольору та кольоропозначень входять у проблематику багатьох сучасних наук, таких як лінгвістика, філософія, психологія, етнологія, культурологія, а також суміжних з ними – етнолінгвістики та психосемантики.

Колоративна лексика привертала увагу лінгвістів та дослідників дуже давно. Колір має своє «значення» та певне пояснення, для кожної культури та народу воно різне, може навіть кардинально відрізнятися у тих чи інших народів. Вежбицька А. А. підкреслила: «Колір – це не універсальне людське поняття... не універсальними є і «імена кольору»» [Вежбицька 1996]. Мабуть першим хто намагався зрозуміти сам та пояснити іншим психологію кольору у XVIII столітті був І. В. Гете у своїй праці «Вчення про колір». Він розділив кольори на дві основні групи «...кольори позитивної сторони – це жовтий, червонувато-жовтий (помаранчевий), жовтувато-червоний, які «викликають бадьорий, живий, діяльний настрій» та «кольори негативної сторони – синій, червонувато-синій та синювато-червоний. Вони викликають відчуття неспокою, м’якості та нудьги» [Месяц 2012].

Кольороніми вивчалися у різних мовах, у різні епохи, під час різних історичних подій, з різних точок зору, у творах письменників, у прозі та поезії з метою розкрити задум автора, вивчалися різні характеристики та якості кольору в цілому та кольоронімів як його похідної (Вежбицька А. А., Потєбня О. О., Віноградов В. В., Брагіна А. А., Фрумкіна Р. М., Бахіліна Н. Б., Грановська Л. Н., Берлін Б., Кей П., Лакофф Р. Т., Бер У., Рош Е., Люшер М., Базима Б. А., Супрун Л. А., Губенко О. В., Громова П. Г., Іванова Ю. В., Петрусь Т. В., Рибальченко О. А., Власова О. А., Гайдукова Т. М., Жирмунська М. А., Іваненко С. В., Іваровська В. М., Масленнікова К. І. та багато інших).

Досліджено вже досить багато, але і в сучасній мові з цими лексемами відбуваються такі процеси, що й досі вони викликають цікавість з боку лінгвістів. Як ми уже зазначили вище, сьогодні мова активно поповнюється новими словами, тому що розвивається соціум, змінюються покоління, з’являються нові культурні явища та елементи, не стоїть на місці науково-технічний прогрес, змінюється світ. Все це знаходить відображення у мові, кольороніми теж трансформуються, з’являються нові, деякі слова набувають додаткових значень, або кардинально нових та непритаманних їм раніше. Має місце не тільки первинна, але і вторинна номінація, причому набагато активніше ніж раніше.

Необхідно зазначити, що неологізми серед кольоронімів частіше за все з’являються в ЗМІ, в каталогах косметики, одягу, у світі моди, рекламі будь-якого продукту, а також у творах письменників. Доволі часто письменники створюють свої авторські кольороніми, незвичайні словосполучення з ними, тому що вони є невід’ємною частиною індивідуально-авторської картини світу, допомагають більш яскраво репрезентувати авторський замисел. Після того як вони з’являються на сторінках книг, кольороніми можуть повноцінно увійти в активний словниковий склад мови та продовжити своє існування в ній. Цей лексичний пласт мови виконує у текстах художньої літератури три основні функції: змістовну, описову (епітети у художніх текстах використовуються письменниками для того, щоб характеристика стала більш яскравою) та емоційну (для впливу на почуття та бажання читача).

У статті ми розглянемо кольороніми на прикладі трьох найвідоміших та найбільш визнаних критиками романів Девіда Мітчелла “The Cloud Atlas”, “Black Swan Green”,

“Number Nine Dream”, завдяки яким він був номінований на численні премії та у 2004 році отримав звання «Найкращий молодий британський письменник». Популярність Д. Мітчелла можна пояснити тим, що його романи поєднують у собі риси багатьох жанрів та течій, особливо він любить наголошувати на наявності фантастичних витоків у його творчості, про це свідчить і те, що він став лауреатом Всесвітньої премії фентезі [Барнетт]. Романи цього письменника не можна віднести до одної певної течії, можливо це, як і в випадку з творчістю Д. Брауна, «постмодернізм» або «постпостмодернізм». «Творчість Девіда Мітчелла не вписується в конкретні жанри і вар’юється від звичайної історичної белетристики, похмурого дистопічного роману і до літературного фарсу. В літературній критиці вже склалася традиція порівнювати письменника з такими фігурами, як В. Набоков та У. Еко, наголошуючи на постмодерністичності всіх романів автора» – стверджує одна з дослідниць творчості письменника [Прасол].

Цікавим буде розглянути структурно-семантичні, стилістичні та прагматичні характеристики кольоронімів у вищезазначених романах. Проведений нижче аналіз дозволяє зробити висновок, що є такі колоративні лексеми, яким автор надає перевагу у своїх романах, є ті, що зустрічаються рідко, а також одиночні, які можна побачити лише раз протягом всього тексту. На кожній з цих груп ми зупинимося окремо. Також, зазначимо, що у текстах присутні як хроматичні (кольори спектру), так і ахроматичні (білий, чорний та відтінки сірого) групи кольоронімів. Що стосується типів тропів, які зустрічаються в романах, можна виділити такі:

1. Епітети: *white gray wood, green universe, his black Porsche, brown eyes, grey sky, red pepper, white wine, greeny-red fruit, the Brazilian dark chocolate, black hair*;

2. Метафори та метонімії: *black magic, white world, silver hair, gold person, blue of her eyes, green universe, this summer isn't green, instead of a green and grey shirt, black magic, her oil-black hair's; white beard, white field, the white man, gray sea, sky-blue VW Jetta, black horse, black swans or green swans, black clothes, the yellow room, cream T-shirt*;

3. Звичайні порівняння, яких зовсім мало: *was as dark as night; black like a Goth's*.

Як можемо побачити, серед тропів найуживанішими є епітети, тобто словосполучення, де є прикметник та іменник, зустрічаються і звичайні словосполучення, і словосполучення метонімічного та метафоричного типу, які вже не здаються нам такими. Далі за частотністю вживання йдуть метафори, метонімії, найменше всього у романах порівнянь. Потрібно відзначити, що метафори та словосполучення метафоричного та метонімічного типу є наулюбленішими для письменника, він уживає їх дуже часто в усіх романах, вони незвичайні, цікаві як для звичайного читача, так і для дослідника його текстів.

Якщо говорити про слова на позначення кольору, яким автор надає перевагу, то серед них найчастотнішим у романах Девіда Мітчелла є кольоронім «чорний», його ми можемо побачити і у складі метафор, і у складі метонімії, і як епітет (*black death, black-cherry yogurt, blackened, black-and-white landscape, black hair, black-rimmed eye, brittle black, black was purple, the one to black out, “the black arts”, black bit of earth, blackened periphery, jet black, black powder, black specks, black gloves, turning black and falling away, flecked with black, hair make black, blackened grass, black ink, a small window that was blacked out, black and white a little red up top, black hair, an ebony desk, black eyes, blackout dark, black field, nasty black, he had dressed me in my blacks*).

Дуже активно вживається автором кольоронім «білий» (*white teeth, white field, white beard, the blank white of the endlessly cloudy sky, the knuckles went white, their whole lives – white, white gray wood, the white man, the officers all white, white world, and many of the whites, English white chocolate, a large white envelope, brown-white skin, she wasn't white, white Russians, white faces, behind a white person, is the white one the patient, dirty white in color, white field, both blond, the fact that I was white, the white man, white clapboard*), а також «червоний» (*red tongue, running red across it, red cross, titchy red, red with blood, the too-red blood, his collarbone was raw and red, turning red with alarm, red cloud, flushing red, red-stained, shade of*

red, turn red, red-haired, run red for years, red fury, Red Cross symbol, a shade of red, red rising sun, red-rimmed eyes, two red pins, a cluster of red, red-rimmed, of a bizzare red hue leapt, bright red bomb, red brighter than blood, blinking red lights, collection of red-roofed, red scar, clouds of bruises-red), та похідні від них.

Менш вживаними є кольороніми «сірий», «срібний», «сріблястий» (*silver-haired, silver hair, gray hair, dirty gray, suited in silver, a true silver lining for interneers, gunmetal grey, in gray metal paneling, bluish-gray, light gray, a faint gray, was dirty and gray, empty gray pages, white gray wood, gray sea, all around him was gray, gray wash, gray gathers, not suited in silver, silver lining*), «зелений» (*in green leather, green lawns, something green, green scab, the green looked so close now, green to the left, this forest smelled wet green, lighter-green, soupy green, chain with a green and gold, dark green, a bit green, gray-green blob*), «голубий» (*in the blue, more blue than black, I could feel the blue dark slither up my skin, blue foxes, blue box, shade was indeed close to blue, the blue fox, blue, plans for a truly blue, watery blue, across the map's rinsed-out blue brown and green, milky blue eyes, clouds of blue*).

Найменш частотними є кольороніми, які позначають ступінь прояву кольору «темний/блідий» (*the dark, it was inside dark, darkened tent, window was dark, face darkened a bit, dark coat, dark forces, darkened office, endless dark, subarctic dark/ pale, his face was drawn and pale*), кольоронім «рожевий» (*fingers were rosy and pink, the sky going into pink, rose-coloured paper, pink-black glove*), «фіолетовий, пурпурний» (*purple, were a mottled purple, purple and brown, clouds of purple*), «жовтий», «золотий», «коричневий» (*yellow when we find him, gold chain, gold person, gold the comforter, but the liquid inside was brown, brown*) теж вживаються рідко.

Є в текстах романів також цікаві авторські метафоричні та метонімічні кольороніми, які мають особливу функцію у тексті, яскраво та незвичайно характеризують предмети, явища та людей. Наприклад: *I could feel the blue dark slither up my skin, milky blue eyes, her oil-black hair's, the tulips are black plum, wispy bronze hair, toffee hair, a silver birch, raspberry-cream lips, titchy red, blood red, an exit sign glowed alien-green in the dark, the clouds are candy-coloured from the lights, honey skin, ocean-blue tables*. Можна побачити, що більшість з цих словосполучень з кольоронімами вживаються автором для характеристики зовнішності персонажа або навколишньої атмосфери, тож за допомогою них письменник намагається яскравіше, ефектніше зобразити картинку, продемонструвати як її бачить він, «зачепити» око читача та змусити його поринути у цікавий та кольоровий світ, що дуже легко зобразити у фільмі наприклад, і зовсім непросто зробити на сторінках книги, потрібно мати неабиякий талант художника та величезний хист письменника, щоб все органічно поєднати та передати читачеві. І кольороніми Девіда Мітчелла цю важливу функцію дуже добре виконують.

Виділимо структурні особливості та типи кольоронімів у романах Девіда Мітчелла:

1) прості двослівні словосполучення, які складаються з іменника та прикметника (*green universe, black hair, black trousers, pink panther, grey sky*);

2) словосполучення, де є два прикметника, які більш яскраво характеризують предмет + іменник (*blue-and-white flag, black-and-white landscape, brown-white skin, bright red bomb, gray-green blob, pink-black glove, wispy bronze hair*);

3) словосполучення, яке складається з іменника, який характеризує більш яскраво чи уточнює прикметник після нього + іменник (*sky-blue Jetta, a gas-blue wood, coal-blue, oil-black hair, salmon-pink shirts, ocean-blue tables*);

4) одиночний прислівник або/+ іменник, яких небагато (*blackened grass, blackened periphery, blackened, red-stained, red-haired, red-rimmed eyes, silver-haired, darkened tent, darkened office*).

Аналізуючи все вищесказане, можемо зробити певні **висновки**: у романах Девіда Мітчелла зустрічається велика кількість різноманітних кольоронімів, як звичайних, так і індивідуально-авторських, що робить текст більш яскравим та барвистим для читача. Найбільш вживаними у проаналізованих нами найвідоміших романах є кольороніми (за

спаданням) «чорний», «білий», «червоний», «сірий, срібний, сріблястий», «зелений», «жовтий», «фіолетовий, рожевий», ступінь прояву коліру «темний, блідий» зустрічається менш часто. За частиномовною класифікацією найбільш частотні словосполучення: прикметник з іменником; дуже багато метафоричних словосполучень (іменник, який більш яскраво характеризує прикметник після нього + іменник); найменш вживаним є прислівник з іменником або одиночний прислівник. Функція цих слів у романах – зацікавити читача, привернути його увагу, а також спроба якомога яскравіше зобразити за допомогою лінгвістичних засобів ту картинку, яку бачить у своїй уяві письменник.

Література

- Барнетт Д. Девід Мітчелл : Протипоставлення великої літератури та жанрової прози "шкодить вашому здоров'ю" [Електронний ресурс] / Девід Барнетт – Режим доступу до ресурсу: <https://www.livelib.ru/blog/translations/post/17370>.
- Вежбицкая А. Обозначения цвета и универсалии зрительного восприятия [Електронний ресурс] / А. Вежбицкая // Язык. Культура. Познание. – 1996. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.philology.ru/linguistics1/wierzbicka-96b.htm>.
- Месяц С. В. Иоганн Вольфганг Гёте и его учение о цвете (Часть первая) [Електронний ресурс] / С. В. Месяц // Кругъ. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://interesi.files.wordpress.com/2014/06/d0b8-d0b2-d0b3d191d182d0b5-d0b8-d0b5d0b3d0be-d183d187d0b5d0bdd0b8d0b5-d0be-d186d0b2d0b5d182d0b5-d187d0b0d181d182d18c-d0bfd0b5d180d0b2.pdf>.
- Прасол С. А. Роман Девіда Мітчелла «Сон № 9» як інтертекстуальне поле творчості Харукі Мураками [Електронний ресурс] / С. А. Прасол // Наукові записки Нaркiвs'кого національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди літературознавство – Режим доступу до ресурсу: <http://journals.hnpu.edu.ua/ojs/liter/article/view/151>.

УДК: 811.112.2:81'42:34

ВОВК І. Л.

(Запорожский государственный медицинский университет)

МЕТАФОРИЧЕСКИЕ И МЕТОНИМИЧЕСКИЕ ПЕРЕНОСЫ В НЕМЕЦКОМ ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

В статье рассматриваются метафорические и метонимические переносы на материале немецкого политического дискурса. Мы формулируем основные признаки метафоры и метонимии и определяем их семантическую роль в немецком политическом дискурсе.

Ключевые слова: политический дискурс, метафора, метонимия, цветообозначение

Вовк І. Л. Метафоричні та метонімічні переноси в німецькому політичному дискурсі. У статті розглядаються метафоричні та метонімічні переноси на матеріалі німецького політичного дискурсу. Ми формулюємо основні ознаки метафори та метонімії та визначаємо їхню семантичну роль у німецькому політичному дискурсі.

Ключові слова: політичний дискурс, метафора, метонімія, кольоропозначення

Vovk I. L. Metaphorical and Metonymic Transfers in German Political Discourse. This article addresses metaphorical and metonymic transfers on the material of German political discourse. We formulate the basic features of metaphor and metonymy and determine their role in the German political discourse. The purpose of this article is to describe the semantics of metaphorical and metonymic in German political discourse. Based on our goal, we can formulate the following tasks: 1. To formulate the main features of metaphor and metonymy. 2. To determine their semantic role in German political discourse.

The subject of this article is a political discourse. The object of the study is lexical units that are used in the sense of metaphor and metonymy. We used the following methods: descriptive, contextual analysis method, the elements of component analysis, quantitative analysis. The relevance of this investigation is due to the insufficient material for explanation of certain aspects of the mass media, in particular, the possibility of programming the reaction of message recipients using verbal means. The study of color is very relevant in our time. On this subject, the scientists conducted a lot of research in the specific terms of color, exposure, and color perception. In political discourse, there are many methods of stylistic expression that emerged on the basis of secondary nomination. The essence of the secondary category is that newly created means of expression are designed taking into account the norms of natural language, resulting in a metaphorical (portable) speech.

There are two types of tropes we are going to investigate – metaphor and metonymy. Some examples of metaphor in the German political discourse are - der Schwarzmarkt, das Schwarzbuch des Kommunismus, der Schwarze September, der Schwarze Montag, die Weißgeldstrategie. The metonymy is also widely used in the political speech - Das Rote-Khmer-Tribunal, schwarz-grüne Gespräche, grüne Fraktionsvorsitzende, die Grünen-Spitze Verhandlungen, Rot-Grün, der schwarze Horst Seehafer und der grüne Wienfried Kretschmann, schwarz-gelbe Regierung, schwarz-gelbe Koalition, „roter Kronprinz“, schwarz-rot-goldene Minister, schwarz-rot-goldene Innenpolitik. The results of the investigation can be helpful while further researching of political linguistics.

Key words: political discourse, metaphor, metonymy, colour naming

Целью данной статьи является описание семантики метафорических и метонимических переносов в немецком политическом дискурсе. Исходя из нашей цели,